Raadsvergadering datum	**:**	**4 november 2024**
Onderwerp	**:**	**Begroting 2025**
Portefeuillehouder	:	**Burgemeester M. Schrier**
Zaaknummer	**:**	**432490**

Beslispunten

1. De begroting 2025 inclusief meerjarenraming en investeringsplan vast te stellen.

(De raad kan, via een amendement, aangeven van welke nieuwe investeringen zij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.)

Samenvatting

Bij dit raadsvoorstel wordt de begroting 2025 aangeboden. In deze begroting staan onze plannen voor het komende jaar. Basis voor deze plannen is het Raadsbreed akkoord gemeente Vlieland 2022-2026 en het daarop gebaseerde college uitvoeringsprogramma (CUP) 2022 – 2026.

Aan de raad,

1. Aanleiding

Het doet ons genoegen om u de concept programmabegroting 2025 aan te bieden.

Regio Deal Programma Waddeneilanden
In 2024 zijn we, na enkele jaren van voorbereiding van start gegaan met het Programma Waddeneilanden waarvoor de Regio Deal is toegekend. In 2025 zal de inzet voor de verschillende programmalijnen toenemen en concreter worden. In de toelichting bij de programma's vindt u op verschillende plaatsen informatie over deze programmalijnen.

Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (deels) in werking getreden. Inmiddels is daar landelijk zowel als op Vlieland een jaar lang ervaring mee opgedaan. Al lerende en langzaam meebewegend wordt het gedachtengoed deel van het dagelijkse werken. Doordat de gemeente Vlieland hier al meerdere jaren op heeft geanticipeerd, is de overgang zonder veel problemen verlopen. Het is nu vooral een kwestie van ervaringen opdoen, het instrumentarium verder verbeteren en aanscherpen en de ontwikkelingen blijven volgen.

Gezond en Actief Leven Akkoord
Op Vlieland streven we naar gezonde inwoners die volop de kans krijgen én nemen om mee te doen aan de samenleving. We willen dat onze jeugd kansrijk opgroeit en dat onze ouderen zich zo lang mogelijk sterk en vitaal voelen. We zetten daarom volop in op preventie en werken hierbij vanuit de principes van "Positieve gezondheid": dit gaat ervan uit dat gezondheid meer is dan "niet ziek zijn". Gezondheid gaat ook over veerkracht, zingeving en meedoen in de maatschappij. Op regionaal niveau werken we hiervoor samen in de "Friese Preventie Aanpak". Ook werken we op basis van ons eigen plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing
Er loopt al een aantal jaren een project “gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing”. Door de coronacrisis is de invoer van het project enige jaren vertraagd maar het is inmiddels weer opgepakt. Zo is er een maatregelenmatrix opgesteld die leidend moet zijn voor de aanpak van de natuurbrandbeheersing. Op een aantal, buiten de bebouwde kom gelegen plaatsen op Vlieland is de bluswatervoorziening zeer beperkt. Er kan worden voorzien in een betere bluswatervoorziening door het laten slaan van waterbronnen op het eiland. Vanuit defensie ligt er een aanbod om als zij in 2025 weer waterbronnen gaan slaan voor de gemeente ook een aantal bronnen aan te leggen. Dat zal aanzienlijk schelen in de kosten voor de gemeente.

Naast deze uitdagingen biedt ook het raadsbreed akkoord voldoende boeiende en vooral nuttige uitdagingen om in 2025 mee aan de slag te gaan. Hieronder lichten we een aantal speerpunten al vast kort toe.

Nieuw beleid.
Op diverse beleidsvelden zullen het komende begrotingsjaar nieuwe beleidsplannen, visies e.d. aan uw raad worden aangeboden, zoals:

- Een nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening (APV) met aandacht voor de Omgevingswet. Een nieuwe APV kan niet los worden gezien van de nieuwe Omgevingswet. Nauwe afstemming tussen beide onderdelen is dan ook zeer gewenst. Zo zullen de regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving verhuizen van de APV naar het omgevingsplan.
- Het mobiliteitsbeleid wordt vastgesteld en uitgevoerd.
- Er zal een nieuw Integraal Veiligheids Plan worden opgesteld.
  Waar mogelijk wordt hierbij samengewerkt met andere Waddeneilanden. Bekeken zal worden of samen met Texel en Terschelling en een extern adviesbureau een veiligheidsanalyse kan worden opgesteld. De volgende stap zal zijn het opstellen van een nieuw IVP voor Vlieland.
- Het huidige Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving beleid (VTH) dient, om te blijven voldoen aan de wettelijke eisen, te worden geactualiseerd. Het VTH-beleid behelst diverse domeinen waaronder, Milieu, Bouw en Woningtoezicht, APV, Drank- en Horecawet, Brandveiligheid en Handhaving. Met een geactualiseerd beleid kan er op de diverse gebieden doeltreffend worden gehandeld.
- Het opstellen van het omgevingsplan, inclusief milieueffectbeoordeling, een ruimtelijk kwaliteitsdocument en een archeologische en cultuurhistorische waardenkaart.
- Vanwege ontwikkelingen moeten enkele beleidstukken financiën in 2025 waarschijnlijk opnieuw worden geactualiseerd.

Algemene uitkering
Vanaf 1 januari 2023 wordt een compleet herzien verdeelmodel voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gebruikt. Het doel van de herziene verdeling is een stabiel verdeelmodel dat zo goed mogelijk aansluit bij de kosten van gemeenten. Het model is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen.
In 2024 wordt de invoering van het nieuwe model geëvalueerd.
Verder onderzoek en continu onderhoud van dit nieuwe model blijft nodig.

Naast bovengenoemde punten bevat de begroting vanzelfsprekend tal van andere zaken op de diverse beleidsterreinen die in uitvoering worden genomen. Zoals de voortzetting van bestaand beleid, uitvoering geven aan vastgestelde of vast te stellen uitvoeringsprogramma’s, uitvoering geven aan de vele wettelijke taken. Ook weten we nu al dat er gedurende het jaar tal van ad hoc zaken op ons pad zullen komen die opgepakt moeten worden. Dit alles maakt het boeiend, uitdagend en afwisselend, maar ook wel een beetje spannend, omdat we hiervoor aan de lat staan met een kleine en dus kwetsbare organisatie. De ervaring leert echter ook dat de flexibiliteit van de organisatie en het bestuur (u als raad en wij als college) het maakt dat we samen deze uitdagingen aan kunnen. Wij zien dan ook vol vertrouwen en met plezier de samenwerking met uw raad het komende jaar tegemoet.

2. Beoogd resultaat

Een vastgestelde begroting 2025.

3. Relatie met omgevingsvisie

N.V.T.

4. Argumenten

De gemeenteraad heeft een kaderstellende, autoriserende en controlerende rol. De begroting is het belangrijkste instrument bij de kaderstellende rol van de gemeenteraad. Deze wordt door het college voorbereid en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Het gaat daarbij niet alleen om de lasten en baten van het (komende) begrotingsjaar, maar ook om investeringsuitgaven en andere voorstellen – zoals nieuw beleid - die de financiële positie voor meerdere jaren kunnen beïnvloeden. Het is dan ook van belang dat raadsleden goed inzicht hebben in de gevolgen van de besluitvorming op korte en lange termijn rondom de begroting.

Investeringen

In de financiële begroting vindt u na de activa staat een overzicht met voorgenomen investeringen. Volgens de financiële verordening geeft de raad bij de begrotingsbehandeling aan, van welke nieuwe investeringen zij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

5. Kanttekeningen/risico's

In een begroting wordt uitgegaan van aannames. De werkelijkheid pakt altijd anders uit. Bij de jaarrekening wordt hier verslag van gedaan.

6. Uitvoering

De vastgestelde begroting zal worden toegezonden aan de provincie. Na goedkeuring van de begroting 2025 komen de budgetten voor het komende jaar ter beschikking en dient deze begroting als uitgangspunt voor het uitvoeren van de werkzaamheden van de gemeentelijke organisatie.

7. Communicatie

Na vaststelling wordt de begroting aan diverse derden ter beschikking gesteld en op de website geplaatst.

8. Financiën

Zoals in ons dagelijks leven prijsstijgingen en daarmee samenhangende zorgen en onzekerheden over de toekomst een steeds grotere rol spelen, zo spelen deze onderwerpen in de gemeentelijke begroting ook een rol. Wat komt er op de gemeente Vlieland als organisatie, maar ook op haar inwoners en ondernemers af in het begrotingsjaar? In deze begroting hebben wij geprobeerd hiervan een redelijke inschatting te maken en hebben ons daarbij zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten van de meicirculaire 2024.

De stelpost voor onvoorziene uitgaven en prijsstijgingen neemt in deze begroting een belangrijke plek in. De stelpost groeit van € 189.000 naar € 798.000 in 2028.

Structureel begrotingssaldo

Kengetal structurele exploitatieruimte	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bedragen zijn in 1000 tallen	Werkelijk	Prognose				
saldo baten en lasten	1.095	-250	340	-111	-224	232
reservemutaties	102	439	490	515	530	56
Begrotingssaldo na bestemming	1.196	190	830	404	306	288
incidentele B&L	-123	-305	-222	-278	-289	-73
structureel begrotingssaldo	1.073	-115	608	126	17	215
In percentages	9,72%	-1,05%	5,45%	1,12%	0,15%	1,89%

Hoe moet ik dit overzicht begrijpen?

In het midden van dit overzicht staat het begrotingssaldo na bestemming. In dit saldo zijn alle geraamde baten en lasten en toevoegingen en onttrekkingen aan (bestemmings) reserves verwerkt. Dit is het saldo wat, wanneer het bij de jaarrekening daadwerkelijk behaald is, wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Om meer inzicht te krijgen of de begroting ook structureel in evenwicht is moeten uit dit saldo de incidentele baten en lasten worden gefilterd. In de financiële begroting achterin de begroting vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten. Structurele baten en lasten zijn in principe de regel bij een gemeente omdat baten en lasten van een gemeente samen hangen met de structurele taken van de gemeente. Wanneer voor zo'n taak in een jaar lasten of baten opeens hoger zijn, maakt dat die baten of lasten nog niet incidenteel. Dergelijke fluctuaties in de begroting moeten in feite ook voorkomen worden door b.v. het gebruik van voorzieningen.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves moeten in principe wel gezien worden als incidente baten en lasten. Onze incidentele baten en lasten betreffen dan ook voornamelijk onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves. Het voor deze incidentele baten en lasten gecorrigeerde saldo wordt het structurele begrotingssaldo genoemd.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. Dit structurele evenwicht wordt uitgedrukt in een percentage en vormt een verplicht kengetal in deze begroting.

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Deze begroting is meerjarig positief tot en met 2028.

Begrotingssaldo t.o.v. geraamde saldi bij de kadernota

In onderstaande overzicht ziet u welke aanpassingen in deze begroting zijn gemaakt t.o.v. de door u op 15 juli 2024 vastgestelde kadernota;

Nummer	Omschrijving	Programma	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Voorlopige saldi kadernota 2025 - 2028		**708.088**	**280.915**	**116.519**	**-69.035**
1	Salarissen	div	110.694	116.150	121.360	126.839
2	Verwijderen post CDOKE inhuur extern en exta baten	7	90.075	94.308	98.835	102.788
3	Aanpassen kapitaallasten	div	18.036	5.094	-14.387	-42.984
4	Extra voordeel Algemene Uitkering jeugd en BCF	6/9	88.000	56.000	52.000	51.000
5	Voordeel door stelpost aankondiging Rijk verlaging kosten jeugd	6	0	27.000	28.000	28.000
6	Stelpost hogere kosten Jeugd door extra instroom en stijgiging tarieven	6	-68.000	-69.000	-70.000	-72.000
7	Invloed daling uitkeringsgerechtigden nadeel Algemene Uitkering	6	-23.000	-25.000	-28.000	-29.000
8	Verlaging BUIG uitkering vanwege daling uitkeringsgerechtigden	6	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
9	Belastingen nadeel 2025 m.n. door bijstelling toeristen- en forensenbelasting	9	-69.195	20.075	110.998	199.685
10	Uitvoering geven aan Programma Wonen	8	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
11	Leges omgevingsvergunning	8	90.000	40.000	40.000	40.000
12	Afloop duurzaamheidsprogramma in 2028	7				100.000
13	Aanpassing onttrekking bestemmingsreserve tijdelijk personeel	9	-58.806	-61.554	-61.076	-137.000
14	Vervallen salariskosten tijdelijk personeel in 2028	div				78.961
15	Subsidie Woeste Westen speeltuin	5	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
16	Aanpassen mutaties voorziening voor MJOP's	div	-45.772	-43.526	-52.582	-53.510
17	Opheffen stelpost uitkomsten HR21	0	38.000	38.000	38.000	38.000
18	Diverse aanpassingen budgetten	div	-6.905	-32.940	-31.951	-32.716
	Resultaat na diverse aanpassingen		829.715	404.022	306.216	287.528
	Saldo incidentele baten en lasten		-222.000	-278.000	-289.000	-73000
	Structureel resultaat		607.715	126.022	17.216	214.528

In de begroting worden de hierboven genoemde aanpassingen t.o.v. de kadernota in het hoofdstuk bestuurlijke samenvatting onder het kopje: “Het meerjarenperspectief t.o.v. de kadernota 2025” toegelicht.

Tarieven belastingen, heffingen en leges

Uit de meicirculaire 2024 blijkt dat de gemiddelde gemeentelijke woonlasten met 5,3% zijn gestegen van 2023 op 2024. In de begroting hebben wij de baten voor OZB, Woonforensenbelasting, Toeristenbelasting, hondenbelasting, precariobelasting daarom met 5,3% verhoogd voor 2025. Voor de Toeristen- en Woonforensenbelasting is naast de indexering ook rekening gehouden met gewijzigde aantallen overnachtingen en aanslagen. In overleg met de auditcommissie is besloten om voor de jaren na 2025 de budgetten voor de belastingen te verhogen met het gecombineerde BBP indexpercentage uit de mei circulaire 2024; 4,61%, 4,45% en 4,22%. De reden hiervoor is dat de uitgaven ook met dit percentage zijn geindexeerd.

Voor de OZB is de feitelijke tariefontwikkeling afhankelijk van de waardeontwikkeling van de onroerende zaken in de gemeente. Definitieve tarief voorstellen voor 2025 worden dan ook voorgelegd bij behandeling van de verordening OZB in de raadsvergadering van uiterlijk december 2024.

De ontwikkeling van de tarieven van de leges zullen ook bij de behandeling van de belastingverordeningen in december 2024 worden meegenomen.

De tarieven voor rioolheffing worden in overeenstemming met het MJOP-riolering verhoogd met 6%. Voor de verhoging van de baten afvalstoffenheffing en reinigingsrecht is het budget niet verhoogd. Hier is

voor gekozen omdat de baten de laatste jaren achterblijven bij de begroting. Bij het opstellen van de verordeningen zal op basis van de op dat moment beschikbare gegevens van de vakafdeling belastingen de tarieven worden vastgesteld. De verwachting is dat deze tarieven ook met rond 5,3% zullen stijgen.

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

9. Juridische Zaken

Deze begroting voldoet aan de wettelijke eisen, vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording.

10. Bijlagen

Programmabegroting 2025 en de begroting in één oogopslag

Vlieland, 1 oktober 2024

Burgemeester en wethouders van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen: het voorstel van de burgemeester van Vlieland van 1 oktober 2024

B E S L U I T:

De begroting 2025 inclusief meerjarenraming en investeringsplan vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Vlieland in zijn openbare vergadering van 4 november 2024.

de griffier, de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg M. Schrier